

BAZIN ÉS VIDÉKE

Előfizetési ára: Egész évre 12 kor.
Megjelenik minden szerdán.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
Szabó Lajos

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nyitra, Plébania-utca 12.

A F. M. K. E. közgyűlése.

— Saj. tud. jel. —

Egyszerűen, minden külső pompa nélkül, de annál méltóság teljesebben és lelkes hangulat mellett tartotta meg a F. M. K. E. XXVI. évi rendes közgyűlését Zsolnán. Maga az elnökség kérte Zsolna közönségét, hogy minden költséges fogadtatást vagy vendégeskedést mellőzzön, hogy az egyesület terhére ne legyen e városnak.

Ugyis történt. A felvidéki magyarság ünnepét nem jelezte más, mint a fellobogózott város s az idegenek nagy forgalma. Az egyesület minden vármegyéje képviselve volt. Legtöbben jöttek a szomszédos Turóczból, Arvából és Liptóából, azonkívül számosan voltak Nyitrából, Trencsénből (mintegy négyszázan), Zólyomból, Barsból, Hontból, Szepesből, a pozsonyi kulturegyesület, a zsolnai Tulipán-Szövetség és Kör-möczbánya város pedig képviselőket küldöttek el.

Részt vett az ünnepen a föld népe is. Mintegy százhuszan jelentek meg a trencsénmegyei tót közösségek küldöttjeiként, a kiknek anyanyelvükön magyarázták meg a F. M. K. E. működését és a közgyűlés lefolyását.

A közgyűlést az igazgató választmány ülése előzte meg, a melyen megvitatták a közgyűlés tárgyait. A tanítók megjutalmazása kérdésénél Baross Károly rajeczi, Szmidá Kálmán kiszuczaujhelyi és Misz Rezső trencségi esperesplébánosok kérdést intéztek az elnökséghez, hogy a jutalmazandó tanítók sorából miért hiányoznak éppen a trencségi tanítók? A főtítkár felvilágosította a gyűlést, hogy az összes tanfelügyelők közül éppen csak a

trencségi kir. tanfelügyelő nem terjesztett elő megjutalmazásra senkit, bárba eziránt az egyesület elnöksége őt is megkereste. Ezt a tanfelügyelő maga is beismerve, utólag, közvetlenül a közgyűlés előtt, előterjesztette a megjutalmazandókat.

A közgyűlésen Dessewffy Emil gróf elnökölt. Megnyitó beszé-
ben, a melyben az egyesület céljairól, a magyarság küzdelmes törekvéseiről s a magyar társadalom jövő feladatairól szóló többek között a következőket mondta:

Dessewffy Emil gróf beszéde.

Minden téren — ugymond — rengeteg sok még a tennivalónk. S míg elődeink fegyverrel a kezükben hódították és tartották meg az országot, addig a mi feladatunk: a változott idők békés eszközeinek felhasználásával, előbbre vinni egy lépéssel hazánkat a haladás mezéjén, melynek végében mint világító, lelkesítő cél lebeg felénk: a kiépített, alapjaiban megingathatatlan, érzésében egységes Magyarország!

Ez az a végcél, az Ideál, mely felé mindnyájunknak törekedni kell, ennek elérésére, kiküzdésére kell összetartanunk — egygyeknek lennünk. S az első pillanatban úgy látszik, mintha már közel járnánk célunkhoz. De a mikor azt hisszük, hogy álmaink elérik a valóságot s csak egy utolsó szükséges intézkedés foganatosítása hiányzik még, abban a percben, melyben a magyar állam legtermészetesebb jogaival élni kíván, mindannyiszor felhangzik ellenségeink ádáz csatakiáltása.

Ezen jelenséget tapasztalhattuk a népiszkolai törvény alkotásánál is, melynek megakadályozására minden lehetőt elkövettek a parlamentben olyan elemek, kik e hazában élve, annak kenyerét eszik. Pedig e törvénynek nem az erőszakos magyarisítás, hanem az a célja, hogy alkalmas és módot nyújtson idegennyelvű polgárainknak, hogy előmozdítva saját érdeküket, az állam nyelvét minél könnyebben és hozzáférhetőbben elsajátíthassák.

Az igazságos magyar nemzet soha sem zárkózott el a jogos panaszok elől s itt nem is a parlamentbeliek szereplése, mint inkább azon lelketlen aligátorok ádáz aknamunkája a veszélyes, kik a hazai és

külföldi sajtóban és területen folytatják romboló és népbolondító tevékenységüket.

Nem igaz az, hogy a nemzetiségek el vannak nyomva hazánkban, mert a becsületes, jámbor nép nem érzi az állami hatalom szigorát, ellenkezőleg annak minden jótéteményében azon mód részesül, mint a haza többi polgárai. S ha az állami hatalmunk palosa néha le is csap egy egy idetolakodott bujtogatóra, mégis az illető egész nemzetiségnek elnyomását viszhangozzák a hegyek és völgyek, mintha csak nekünk, magyaroknak nem volna szabad államunk belső békéje felett örködni. Pedig békés időkben kell a nemzeti állam alapját kiépíteni, de ehhez a hazafias magyar társadalomnak felre kell tenni közönyét, teljes befolyásával, egész erejével fel kell vennie a harcot s azon intézményeket, mely miként a F. M. K. E., a magyarságnak várai, erősebben támogatni. Tegye ezt meg annál is inkább, mert csak az erkölcsi és anyagi erővel teljes szervezet képes eredménydús, maradandó művet alkotni.

Minden erőnkre, összetartásunkra most ugyis még nagyobb szükségünk lesz, minthogy a jövőben várható választói jog kiterjesztése sokakat fog olyanok közül is az alkotmány-sáncba befogadni s a politikai jogok gyakorlásában részesíteni, a kik anyanyelvük szerint nem tartoznak a magyar fajhoz.

S a választói reform kérdésének ezen érintésével nem mulaszthatom el a magyar társadalom széles rétegeinek figyelmét s — főleg azokat, kik a nemzetiségi izgatásokat oly magyaros közönnyel tekintik — azon körülményre felhívni, mely szerintem leginkább alkalmas annak dokumentálására, hogy menyi lappangó ellenségünk van magában a magyar hazában.

Nem szándékom a választói reform politikai oldalával foglalkozni, hisz e kérdés olyan, melybe minden második ember beavatottnak képzele magát, hanem csak rá akarok mutatni arra, hogy e kérdés mért követeli meg annyira nemcsak teljes figyelmünket, de a legnagyobb megfontolást és óvatosságot, azon kívül, hogy ennek helyes megoldásától függ Magyarország jövő fejlődése és fennmaradása.

Ugyanis, a mikor a különféle találgatások között, hogy milyen is lesz a választói reform, elterjedt annak a híre, hogy a választói jogosultságot a magyarul írni és olvasni tudáshoz kötjük, akkor nemcsak

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testet, megszünteti a köhögést, vésdékot, éjjeli izmádat.

Tüdőbetegségek, őrület, számárköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánva.

Mint hogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenképp „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájcs)

„Roche”

10 orvos rendelésre a gyógyszerárban. Ár: 1000 forint 4 — koros.

hogyan felzudult egyszerre az ország minden oldalán az egész ellenséges tábor, a legélesebb harcot dörögve fülünkbe, hanem hónapokba tellett, míg a hirt azonnal követő cáfolat a kedélyeket meg tudta nyugtatni.

Ezen általános felháborodásnak kétös tanulsága van. Az egyik ismét megtanított bennünket arra, hogy a nemzeti kérdés elnémulásával áztatni magunkat nem szabad; a másik, hogy aligha leszünk képesek oly választói reformot alkotni, mely az elvakult nemzeti agítátorok tetszését megnyerhetné.

Ne feledjük soha az európai népek közötti elszigeteltségünket s folytassuk azt a politikát, mely kisebb-nagyobb megszakításokkal ugyan, de mégis lehetővé tette, hogy békében élünk a különböző nemzetiségekkel, a nélkül, hogy elvitázhatatlan jogainkból, magyar voltunkból bármit is engedünk volna.

Meggyőződésem szerint, a választói reform folytatása lesz eddig követett irányelveinknek s hiszem, hogy a magyar nemzet politikai érettsége és bölcsessége ezen nagy kérdés megoldásában is érvényesülni fog.

A bekövetkező nehézségek sikeres eküzdéséhez a magyarok Istenének segítségét kérve, a FMKE XXVI. évi közgyűlését ezennel megnyitottak jelentem ki.

Nagy figyelemmel hallgatta meg a közgyűlés dr. Gyürky Gézya ügyvezető alelnök beszédét is, aki az egyesület 1907—1908. évi tevékenységéről számolt be. A beszédből közöljük a következőket:

Dr. Gyürky Gézya beszéde.

A Felvidék magyarságának ez az ünnepe egy újabb erős kapcsolatot fog képezni a F. M. K. E. zászlaja alá tömörült magyarság egyetértésének és együvé tartozásának megszilárdítására. Beszámol az egyesület 1907.—1908. évi tevékenységéről s elmondja, hogy a F. M. K. E.-nek jelentős része volt az Országos Közművelődési Tanács megalkotásában; az egyesület kérésére a vallás és közoktatásügyi miniszter közművelődési házat létesít a F. M. K. E. székhelyén, Nyitra városában; az egyesület intézményei megszorodtak; az anyagi viszonyok a jövedelmek fokozásával lényegesen megjavultak s a Felvidék magyar közönségének az egyesület iránt való érdeklődése és áldozatkészsége, minden ellenkező híresztelés dacára, jelentősen emelkedett. Két fontosabb intézménye az egyesületnek: a kisdudóvók és a népkönyvtárak, de ez a két intézmény a legellentétebb kritikában részesül. Azt hangoztatják egyrészt, hogy a kisdudóvások állami feladat lévén, az egyesületnek az azokra fordított összegeket más célokra kellene fölhasználnia, másrészt ismét azt kívánják, hogy a népkönyvtárakra fordított összegeket is kisdudóvók felállítására kellene felhasználni. E két ellentétes vélemény között, azt hiszi, hogy az egyesület halad a helyes uton, mert eltekintve attól, hogy legnagyobb részét még a kisdudóvások törvény életbe lépté előtt létesített egyesületi óvodákat, az óvónőkkel szemben vállalt kötelezettségek miatt, egyszerűen megszüntetni nem lehet, másrészt, a F. M.

K. E. túlnyomóan olyan tót ajku községekben tart fenn óvókat, amelyek a törvény szerint, óvók létesítésére nem kötelezhetők, saját erejükkel pedig óvókat létesíteni és fentartani nem képesek. A harmincöt óvoda fentartása 36.000 koronát igényelt. Az óvók a magyarosodás tekintetében, erdményes tevékenységet fejtenek ki.

Az a 2.000 túlnyomóan tót anyanyelvű gyermek, a mely az egyesület óvóiból a magyar népiskolába kerül, a magyar nyelvet a hazafias érzést is magával viszi oda. Vannak községek, ilyenek, ilyenek Czabaj, Köröskény, Darázs, amelyekben az egyesületi óvók működésének hatása alatt a tisztán tót szülők gyermekei elsajátították a magyar nyelvet és azt nem csak a népiskolában, de onnan kikerülve, szintén az óvók hatása alatt alakult ifjúsági és dalosgyuletekben tovább ápták. De más hatása is tapasztalható az egyesület óvóinak. Ilyen az, hogy van oly község, a melynek lakossága a F. M. K. E. óvodájának létesítése előtt, nemcsak közznyel, de sok tekintetben ellenszenvvel is viseltetett a magyar nyelv iránt, látva az óvó áldásos tevékenységét, most már örömmel veszi, hogy gyermekei a magyar nyelvet elsajátítják. Az ilyen község lakosai közt nincs talaja a tót nemzetiségi izgatónak.

Azok, a kik a könyvtár létesítésére fordított összegeknek más célra való felhasználását sürgetik, vagy nem tudják, vagy nem akarják tudomásul venni azt, hogy a F. M. K. E. nem saját jövedelméből, hanem abból az 5000 korona évi segélyből szervezi és tartja fenn a könyvtárakat, a melyet a vallás- és közoktatási m. kir. miniszter, a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa utján, kizárólag erre a célra engedélyez. Ezt a pénzt tehát más célra felhasználni nem szabad.

A magyar nyelv és szellem eredményes terjesztésében érdemeket szerzett tanítók és tanítónők megjutalmazására az elmúlt évben 2750 koronát fordított az egyesület; a magyar nyelv megtanulásában kiváló tanulóknak jutalomképpen az „En Ujságom című gyermeklapot járatta 16 iskolában 134 példányban; daloskörök, ifjúsági egyletek és idegen óvók segélyezésére 1310 koronát, magyar ima és tanácskönyvek beszerzésére 1387 koronát fordított.

Folytatta a felvidéki iparos tanoncoknak magyar városokba, magyar mesterekhez való elhelyezését. A múlt évben 16 tanoncot helyeztet így el, a kiktől a központi iroda nyilvántartást vezet. Felvidéki tót gyermekeknek magyar szülőknek való örökbeadást 2 esetben közvetítette.

A vagyoni viszonyok rendezése, a jövedelmek pontos behajtása és rendszerű felhasználása az elmúlt évben is úgy az elnökség, valamint a választmányok fokozott tevékenységét igényelte és annak, valamint a vármegyei választmányok készséges támogatásának köszönhető, hogy az egyesület minden fennakadás nélkül tett eleget sokirányú kötelezettségeinek.

Bevétele 104345 korona, kiadása 92500 korona volt, a maradvány tehát 11831 korona. — Az egyesület vagyona 325000 koronára szaporodott fel.

Végül reá mutatott a nemzetiségeknek legújabb keletű, intenzívebb felvonu-

lására és azzal végezte, hogy itt az ideje, hogy a magyarság felocudjon tétlenségéből, mert ha a külföldi izgatók elég vakmerők arra, hogy tűzcsávát dobjanak át határainkon és békés tót népünket a magyarság elleni gyűlöltre izgassák, a magyar társadalomban és a magyar kormányban van és lesz mindig annyi erő, hogy a külföldről jövő izgatókat megakadályozza, a belföldi izgatókat megsemmisítse és tót népünket félrevezetésétől, a felvidéki magyarságot egy évezred véres harcaival szerzett örökének elvesztésétől megmentse.

A közgyűlés ezek után, az igazgató választmány előterjesztésére, elhatározta, hogy a nyitrai közművelődési ház megépítése esetén évi 1360 koronával (a központi iroda, közkönyvtár s az egyesületi titkár lakóháza) járul az esetleg fölveendő amortizációs kölcsön törlesztéséhez; hat egyesületi óvoda államosítását kéri, hogy a fölzsabaduló összegekkel megsegíthesse a szegényebb községeket, a melyeknek sürgősebb szükségük van óvodára, a privigyei óvodát pedig áthelyezi Koros nyitrai megyei községbe; Iglón, Ruttkán, Egyházmaróton és a 9. honvédegyezrednél népkönyvtárakat létesít; az évkönyvet jövőben kisebb terjedelemben adja ki s csak azoknak a tagoknak küldi meg, a kik az előző év végéig tagsági kötelezettségeiknek eleget tesznek stb.

Mély hatást keltett, a mikor Dessewffy Emil gróf elnök, a közgyűlés színe előtt, lelkes beszéd kíséretében adta át Melega Miklós zakárfalvai kath. tanítónak az egyesület nagydíját, a 200 koronás Thuróczy Vilmos jutalomdíjat. A kitüntetett tanító meghatottan mondott köszönetet. Még két jeles tanító kapott pénzjutalmat, 34 tanító és tanítónő pedig dicséret oklevelet.

Végül a közgyűlés, az elnöklő gróf indítványára, a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsába, az egyesület képviselőjében, Clair Vilmos főtitkárt küldötte ki. Ez az első eset, hogy az országos tanácsba, a mely Wlassits Gyula dr. elnökle alatt működik, a F. M. K. E. meghívást kapott a vallás és közoktatásügyi miniszter.

Jövő évi közgyűlését, a mely egyszermind tisztújító közgyűlés is lesz, az egyesület Ruttká nagyközségben fogja megtartani.

Mire való a nyilttér.

Irta: Eötvös Leó.

(Utánnyomás tilos.)

Aki a hírlapokat figyelemmel kíséri, az a rendszer megszokott rovatok árnyában

BENZINMOTOROK

gőzlokomobilok, utimozdonyok, gőzcséplőgépek, aratógépek, „Losonci Drill“ vetőgépek, reszcai acélekék, teljes malomberendezések, stb. stb. — Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket ésköltségvetést.

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest

V., Váci körut 32

talál egy egészen különös, az ujság szer-
ves részeitől teljesen elütő rovatot: az
ugynevezett Nyilttér-t. Ehhez az illető
lap mindig hozzáfűzi csillag alatt a kö-
vetkező megjegyzést:

*) Az e rovatban közöltekért a szer-
kesztőség nem vállal felelősséget.

Szóval ez a lapnak olyan része,
amellyel a redakció nem vall közösséget
és érte nem áll törvény elé; az itt meg-
jelenő sorokért mindig a leadója, aki eze-
ket meg is fizeti, kénytelen helyt állani,
ha úgy fordul a dolog. Ez eddig rendjén
is volna! helyes, hogy van a lapoknak
olyan részük, ahol a közönség is nyilat-
kozhatik, szabadon, a maga meggyőződése
szerint s még az is érthető, hogy ezért
fizetni kell, mert hiszen nem a lap cikke,
esetleg egészen magáneredetű közlemény
lát a nyilttérben napvilágot. Azt azonban
igen elítélendőnek tartjuk, hogy egyes
lapok nem is ellenőrzik e közleményeket,
amelyek utóvégre mégis csak az illető lap
hasábjain jelennek meg.

Nekünk az a meggyőződésünk s eh-
hez tartjuk is magunkat, hogy semmiféle
ujság sem kötelezhető arra, még pénz r-
t sem, hogy olyan nyilttéri közleménynek
adjon helyet, amely valakit pellengérré ál-
lit vagy egyenest becsületeblő. Ha valaki
ikszet vagy ipszilont gazembernek tudja,
úgy ezt mondja élő szóval a szemébe vagy
írja meg neki levélben, de annak igazán a
jóízles nevében utját kellene állni, hogy
az emberek a tisztességes sajtó útján gaz-
emberezzék le egymást. A sajtó, ami né-
zetünk szerint, nemzeti, politikai és kul-
turmissziót teljesít, védheti a közérdek
mellett a jogos magánérdeket is, de az
utolsó durvaság terjesztése igazán nem
lehet a hivatása.

A nagyszombati színház. Tűzfészek a városban. Botrányos állapotok. Be kell csukni a színházat!

— Saját tudósítónktól. —

Valami vidéki szintársulat be-
vonult Nagyszombatba. Folytak az
előadások javarészt félig vagy egé-
szen üres házak előtt, de ha csak
három alak lézengene is a nézőtérén,
akkor is csak itt az ideje, hogy a
hatóság végre rendet teremtsen eb-
ben a botrányos tűzfészekben.

Hogy a tűzoltóparancsnok ag-
godalmi — melyek közismeretesek
és ismételt tárgyalattak — kon-
krét formát nem tudnak ölteni, szinte
hallatlan. Utóvégre is egy emberé-
let sokkal nagyobb érték, mint egy
szindirektor érdeke.

Már pedig nyílt titok, hogy a
legcsekélyebb vaklármá esetén is ir-
tózatos katasztrófa fenyeget.

Több érdemes városi polgár irt

már nekünk ez ügyben, a sürgetve
radikális állásfoglalást.

Mi tehát ezennel felszólítjuk az
illetékes hatóságokat, elsősorban a
rendőrkapitányt, hogy szigorú viz-
sgálatot indítson érdektelen szakköz-
egek bevonásával. Biztosra vesszük,
hogy e vizsgálat után a színház
végleg lezáratik és gyökeres átala-
kitásnak vettetik alá.

A kérdés sürgős! Ne adja az ég,
hogy a polgárság életének árán
kelljen a hatóságok meggyőződnie
e rémes tűzfészek veszélyességéről.

A kérdést állandóan napirenden
fogjuk tartani, szükség esetén felje-
lentést fogunk beadni felsőbb helyen.
Semmiestre sem fogjuk tűrni, hogy
a régi állapot fennmaradjon.

Hogy mennyire veszélyes ez a
tűzfészek bizonyítják a következő
adatok:

A színház belső építménye magában
is v a v á z a s, tehát tűz esetén — ez ma-
gában véve is nagy veszélyt rejt magában.
A kijáratok nagyjából a szálloda épü-
letébe nyílnak, ez természetesen szintén
nem járul hozzá a közönség biztonságának
fokozásához. A páholy melletti folyosó kü-
lönösen az emeleten aránytalanul szűk, leg-
feljebb fél méternyi szélességű és az ott
lévő kijáratok ajtóit, amelyek egyáltalán
láthatók, le v a n n a k s z ö g e z v e. A né-
zőtérrel kifelé a földszinten is lépcsők
vannak, ami egy esetleges pániknál ret-
tentő következményekkel járhat. A világi-
tás a kijáratoknál botrányosan rossz, kü-
lönösen a „vészkiáratok”nál. Vasfüggöny
nincs a színházban és az oly könnyelmű-
ség, hogy bűmlatos. A legkisebb tűz-
szikra a színpadon ezért is rettentő ha-
tással járhat. A záporosókészülék milyen,
azt megmondhatja az, aki látta működni.
Van egy színházi szabályrendelet, amelyben
meg van határozva a földszinti állóhelyen
és karzaton mennyi személy foglalhat
helyet. Dacára ennek ott a szorongásig
állnak emberek. Talán elég rántalom a
régibbi rettentő tüzesetekre, a bécsi Ring-
teater égésére, ahol több ezer ember vesz-
tette el életét, köztük több nagyszombati
és vidéki ember.

Többet máskor.

Mindezen adatok után nem
mondhatunk mást, mint ismételjük
fokozott erővel előbbi kijelentésün-
ket: csukják be rögtön a színházat.

Hol mulatnak Pesten.

Lapunk számára írta: Eötvös Leó, a „Polgár”
szerkesztője.

(Utánnomás tilos.)

Budapestre már régóta mondják, hogy
a dunaparti Páris. Az egész külföld arról
ismeri, hogy olyan éjjeli élet pezseg benne,
amelyet még az a híres, modern Babel a
Szajna mellett is megirigyelhet. Főleg, ha
a két város arányait tekintjük, valóban el-
 kell ismernünk, hogy a magyar metropol-
is föltűlt a franciáit.

Az idei év különösen színesnek és
zajosnak ígérkezik. Mintha örökös far-

sangra készülődnének, annyi fényesebbnél
fényesebb hajléka a ragyogó vidámságnak
nyílik, kínálkozik azok részére, akik egy
hangulatos, jókedvű estét akarnak eltöl-
teni. A színházakon kívül a kabarék, az
orfeumok és varieték egész serege várja a
közönséget, amely most már igazán válo-
gathat a nagystilű mulatóhelyek között.

Első sorban említjük természetesen
a két legrégebbi etablisement-t: a Fővá-
rosi Orfeumot meg a Folies Capricet, ame-
lyeknek bevált erői, kiváló programmszá-
mai közismertek. Ujjonnan nyitották meg
a Steinhardt-mulatót, amely a „Nemzet-
közi” helyén van. Az igazgatótulajdonos
a „Folies” volt népszerű komikusa kezes-
kedik arról, hogy a műsor itt is próbára
tegye nevető idegeinket. De nem szabad
elfeledkeznünk a Tátráról sem, amely még
mindig a régi jó; ami nem is csoda, hisz
Grüner Jaques a vezetője. Lehet azonban,
hogy valamennyit lefőzi majd Fodor Osz-
kár dr.-nak most készülő Royal Orfeuma,
amely október elsején tárja ki kapuit. Cso-
dákat beszélnek róla. Valóságos tündérpa-
lota lesz, telve pompásabbnál pompásabb
attrakcióval. Am emellett a kitérő díre-
tornak, a régi Népszínház volt műértő tit-
kárának gondja lesz a magyar operettre
is. De akinek még mindez kevés volna,
annak a rendelkezésére áll Friedmann
Adolfnak, Ósoudavár agilis igazgatójának
téli varietéje, amely most épül és decem-
berben már látogatható lesz.

A magyar szellemesség és szatira
csillogó otthona Nagy Endre, a színpárko-
zóan elmés és ötletes magyar író kabaret-
ja, amely a régi műcsarnok épületében
van. Az ő primadonnája a legzseniálisabb
és legsokoldalúbb magyar művésznő: Med-
gyasszay Vilma. A másik kabaret, amely
a Terézkeruton található, szintén jeles ve-
zetőkkel dicsekedhetik: László Rózival és
Szalai József drárral, mint conferencier-val.
Az éjjeli szórakozások mellett azonban
gondoskodva van a délutáni unalom el-
űzéséről is. Vágó Béla Intim-színpada és
Sziklai Kornél Kis Színháza az a két
hely, ahol a közönség az esti órákig kelle-
mesen töltheti el az időt. Szóval, aki vá-
rosunkból lerándul Budapestre, annak mód-
jában van olyan mulatságot találnia, ami-
lyen neki épp a legjobban esik.

Lapunk mai számának két cikkére
hívjuk fel olvasóink különös figyelmét. E
két cikket lapunk kiváló főmunkatársa, a
„Polgár” fővárosi napilap zseniális szer-
kesztője Ötvös Leó hírlapíró küldötte
nekünk. Birjuk főmunkatársunk szíves ígé-
retét, hogy cikkeivel ezentúl állandóan ke-
resi fel lapunkat.

Kinevezés. Dr. Balogh János csa-
kovai kir. járásbírói albiró az aranyos-
maróthi kir. törvényszékhez bíróvá nevez-
tetett ki. — A nagytudású és eddigi tar-
tózkodási helyén általánosan kedvelt és
tisztelettel bíró szívesen fogadják Ar.-Maróton.

A szeredi állomáson a vonatoknak
a menetrend szerint való pontos elindulás-
ra nem nagy súlyt látszanak fektetni. Csak
igy történhetett, hogy hétfőn délelőtt a me-
netrend szerint 11 óra 25 perckor Nagy-
szombatba induló vonaton néhány utas, ki
11 órára 23 perckor a pályaudvarra érke-
zett, de már nem utazhatott, mert ez
már vígan dőcögött Keresztur felé. Az ál-
lomásfőnök urnak ezen szabályzat elleni dol-
got a figyelmébe ajánljuk.

Meglopták Rottenstein „Hungária”
szállást Nagyszombatban. Szekrényéből na-
gyobb összeg pénz tűnt el.

Legjobbak a RESICAI EKÉK **LOSONCI VETŐGÉPEK**
és KALMÁR-féle rosták. Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket. A Magyar Kir. Allamvasutak Gépgyárának Ve-
zérigynöksége, **BUDAPEST, V., Váci-kör 32.**

Az asszonyok réme.

Irta: Léon Sevére.

Asszonyom, Maga tiltakozik? Hát én megmutatom, hogy a zsurját kegyes leszek jelenlétemmel megtisztelni! Igenis! Na, na ne bigyessze pityergésre, rózsás ajkát!

Jules, Maga engem tönkre tesz, mert tudja, hogy utálok, hogy fáj a szemem, mikor csak látom, hogy undorodó borzangás fut végig testemen, hogy ha a maga ajka kezemet érinti. Ne kinozzon már. En tisztességes asszony vagyok! Ugyan Jules Maga még kételkedik szerelmemben?! Jól tudja, hogy — — (Féleje nyújtja kezét).

Ne tovább Asszonyom, Merre jár az esze? Én nem kívánom a Maga szerelmét, énnekem elég a tudat, hogy az enyém lehet, én ezt a tudatot is megvetem. Csak szeretem csörtetni rabláncomat, amelyen Maga is egy újabb szemet alkot; nem, nem hittem volna, hogy cégtársam jobbik fele is... Nem Kedvesem, pardon Asszonyom! Én csak eszményi bűnös vagyok! — —

Ezen párbeszéd hangzott el egy kis villa teraszán, Páris közelében, egy virágillattól áradó kertben. A világáros zaja tompán, mint egy hatalmas symphonia, furlangos hullámokban szeldelte a késői nyár fülledt és zsibbasztó levegőjét; és a villamoslámpák fényük rezgése ezer, meg ezer világítóbogár őrzőgő táncát utánzótták. Az ég miriád csillagraja hatalmas csóvákban szórta a ragyogó, aranyos csillagszilánkokat a — Mindenségbe... .

A vadszőlővel befutott kis terasz egy kis karósszékekben ült egy fiatal, székehajú nő, büszke hamuszínű szeme lelki fölindulásból befátyolozottnak látszott, fehér elegáns, sokgyűrűs keze majdnem élettelen mozdulatlanágban hevert a térdén. És vele szemközt ült Jules Duvrais, magas, karcsú alakja, könnyedén hajlott nyaka egy állatszelidítő lelkinyugalommal. Szeme szürke, igéző és szája környéke pedig a megvetés legkitünőbb visszatükrözője.

Az asszony eltompított hangon, nehéz lélekzetet véve megszólal: Maga Jules, Maga az asszonyok réme!... Maga érzi és tudja kiválóságát, mely mintegy arra rendelte, hogy az asszonyok szerelme után nyulhasson, mint a gazdag gyerek játékszere után —, mert szeretjük Magát... és félünk Magától; és Maga, mikor már szívünk minden rostja a Magáé és lelkünk mélyében egy vad kiáltás, belső nyugalomunkat felriasztja, mely minden gáttat elseper, akkor Maga rug el bennünket, mint a rakoncátlan gyermek labdáját. —

Mily meghitt volt társaságunk kis köre, mielőtt Maga, a hivatlan vendég oda belopódzott és csaknem lelki nyugalomunkat feldulva kényszerít bennünket, asszonyokat, hogy az uzsonnáinkon és téaestélyeink jelenlétét eltűrjük, kicsikarja tőlünk a meghívásokat, hogy örködjék — erényeink felett... Társalgásunk fesztelensége oda van. Mert mindegyik asszony abban a tudatban ringatózik, hogy egy férfi áll mellette, kinek szerelmét ezen férfi visszautasította; és a nyomasztó rettegés, hogy egy asszony ismerje a másiknak szerelmi titkait, belső viaskodását! Ez rettenetes!

Igaz, igaz Asszonyom, tudom az asszonyok réme vagyok, örködöm felettük; tanulmányozom őket, kutatom multjukat és ha talállok lim-lomot ifjuságuk aranyfoglatában: hamisított drágakövet, vagy egyéb ronsot... akkor, akkor sorba megértetem velük, hogy ne kiáltanak kigyót, békát náluk nem rosszabb társnőire.

Es ők ajkamat akarják zárni csókjaikkal és szememet elvakítani szerelmükkel... Kacagtató szerep ugyebár, de alapjában — hálátlan... .

Es ha volnék egy néma és vak, akkor lehetne tovább kis regényeket szólni,

a rég elvetett szálakat újra felvenni és újabbakat elnémitani és elvakítani. Es én azt Önöknek asszonyoknak kerekén megtiltom! Hát, az asszonyok réme vagyok, mert — mentem őket!... .

Ök azonban a tűzbe repülnek, mert kápráztatja a szemüket... .

Es azért gyűlölöm az asszonyokat. Az asszonyok lejátszott sorsjegyek! Ök csak arra valók, hogy egy ember életét, a hatalmukban lévő legnagyobb kényelemmel és szeretettel halmozzák el. Ebben gyökeredzik egy asszony összes feladata. Ez ember pedig viszont tartozik neki ereje szerint öt ebből a kötelességében támogatni.

Másképp van ez a lányoknál: kevés kivétellel, mind törekszik a házasság révébe miclőbb bevezetni: az bizonyára természeti hajlamuk is, mert a szerelem az egyedüli, mihez nem kell tehetség, mit nem kell tanulni. Mert tudja kérem, egy női teremtés nem egy könnyen képes valami szellemi munkára. Ök csak csókolni tudnak; hát azokat a leányokat sajnálom! Igaz ahogy előbb már megjegyeztem, van itt, ott egy, ki szellemi kincsével bennünket, férfiakat is tulszárnyal és természetes annak nem szabad egy férfit megcsálnia, mert a férjes asszonyok mind csainak: azaz az olyannak nem szabad férjhez mennie, mert aztán szintén olyanná vedlenék mint a többi.

Es erre a legalkalmasabb a zsuozás. A fiatal asszonyok maguk köré gyűjtik a fiatalság férfinemét és kiszemelik maguknak a legalkalmasabb médiumot, lázas hevességgükkel, eszméletét rabolják, családjuk rovására is és megfosztják a leányokat eszményi szerelmük bálványaitól, esetleg jövődöbeli féjjeiktől. Mert így a fiatal emberek a leányok naiv szerelmét csupán nyomasztónak, unalmasnak találják és így az asszonyok a családok egész láncolatának az okozói. Azért gyűlölöm őket, azt akarom meggátolni s azért vagyok az asszonyok — réme.

A székehajú nő megsemmisülten ült székében és nem talált szavakat ez udvariatlan, de igaz vallomásra. Jules Duvrais pedig felkelt és elegánsan meghajolva, a szép asszony kezére csókot lehelt és e szavakkal: „A viszontlátásra, a zsurján feltétlenül itt leszek” — eltávozott és eltűnt a kert taxusfala mögé... .

Az asszony pedig lassan kelt fel, erősen vett lélegzetet, kilépett a kertbe és leszakítván egy vérvörös, tányérnagyságú chrisantemumét, annak szirmait szétlépve, ajkát rágicsálva gondolatba merült: „Hát ha ez egyszer még sem jön el a zsuromra... .

10 Mann am Bord.

Fabelhaftes Interesse an den Tag gelegt.

So tagt die Szereder Stadtrepräsentanz.

Nur sachte und immer langsam — voran.

Die Schlachtbrückenfrage am Tapet.

„Beschlussunfähigkeit“ an der Tagesordnung.

Interessante Aeußerung eines Sachverständigen.

— Original-Bericht. —

Am 3. d. M. verhandelte die Szereder Stadtrepräsentanz eine hochwichtige Angelegenheit, die Schlachtbrückenfrage, doch zu einem

Beschlusse konnte man abermals nicht gelangen da bloß 10 Repräsentanten erschienen waren. Es wurde eine Kommission entsendet, die zur Aufgabe hat, die diesbezügliche Vorlage genau zu studiren und ihrerseits einen Vorschlag zu machen. Die Mitglieder dieser Kommission sind die Herren: Dr. Havas Josef, Perl Wilmos, Dr. Weiß Emil, Dr. Ferényi Josef, Rezsücha Ferencz, Manheim János, Ratovský Daniel und Reichmann Miksa.

Unsererseits halten wir die Errichtung der neuen Schlachtbrücke von sanitärem Standpunkte aus für unbedingt notwendig und dringend und haben wir unsere diesbezügliche Meinung des öfteren geäußert. Wir werden auch weiterhin nicht ermangeln im Interesse des nunschon der Repräsentanz vorliegenden Projektes auch ferner zu schreiben und die Dringlichkeit zu betonen. Nichts destoweniger haben wir es als unsere Pflicht gehalten, einen der angesehensten Fleischhauer von Szered, Herrn Rezsücha Ferencz jun. um seine Ansicht in dieser Angelegenheit zu befragen und bringen wir hier Alldas zu Papier, was uns dieser in der Schlachthausfrage Jedermann maßgebende Fachmann äußerte. Wir wollten damit auch erreichen, daß die maßgebenden Kreise auch die Meinung Derjenigen kennen lernen, die doch die geplante Lösung der Schlachthausfrage am ehesten interessirt. Herr Rezsücha äußerte sich vor unserem Mitarbeiter wie folgt:

„Die Notwendigkeit einer neuen Schlachtbrücke in Szered steht außer Frage. Das noch im Monat August ausgegebene Reskript des Ministers verpflichtet sämtliche Städte zur Schaffung einer modernen Schlachtbrücke. Den sofortigen Bau einer Schlachtbrücke für Hornvieh halte ich für richtig, doch mit dem Bau einer solchen für's Schweineschlachten sollte man warten, denn auf welche Weise diese gemeinsame Schlachtbrücke den Ansprüchen von 30—40 Metzgeren entsprechen könnte ist mir — trotz meiner langjährigen Erfahrungen — nicht ganz plausibel. Der Betrag von 21000 Kronen ist für den Bau einer entsprechenden Schlachtbrücke zu wenig für diesen Betrag kann man unmöglich eine solche Schlachtbrücke schaffen, die den Ansprüchen von 30—40 Metzgeren gerecht werden könnte. Der Stall kann auf diese Weise nicht so groß gebaut werden, daß die großen Schweine von den kleinen Schweinen abgefordert sind, was jedoch unbedingt notwendig ist, denn die großen Säue zerfleischen die kleineren bis zum Morgen. Beim Schlachten sind viel Menschen notwendig und damit diese Alle gut arbeiten können, ist ein sehr großer Raum nötig, besonders im Sommer für den Kühlstock des Fleisches. Denn arbeiten müssen mehrere Metzger gemeinsam, damit die notwendige Dampfkraft nicht zu viel kostet. Warten wir mit der Schweineschlachtbrücke, bis die Nachbarsstädte solche errichten und dort werden wir dann sehen, wie die gemeinsame Schlachtbrücke entspricht. Es muß ja nicht sein, daß nach Budapest gleich Szered die zweite Stadt sei, wo die Schweineschlachtbrücke errichtet wird.“

Aus dieser Meinungsäußerung des Herrn Rezsücha ist zu ersehen, daß da darüber nachzudenken ist, ob der Vorschlag ohne Aenderung angenommen werden darf. Wir nehmen es für bestimmt an, daß die Repräsentanz die gerechten Wünsche der Interessenten nach Tunlichkeit entsprechen werden, doch betonen wir, daß die heutigen Zustände an der Schlachtbrücke unhaltbare sind.

Inspektion. Der Szereder Kreisarzt Dr. Ferényi József hat kürzlich sämtliche Szereder Wohnhäuserlokale besichtigt und überall die entsprechenden Vorkehrungen getroffen, die bezüglich Keuschheit und Ordnung seinerseits für notwendig befunden wurden.

Auf Urlaub. Der Szereder Gemeindevorstand József Lajos hat sich auf kürzeren Urlaub begeben.

Rabbinerwahl. Der József Rabbiner Juchás Benedek, der Sohn des berühmten Nagyvárader Oberrabbiners Juchás, wurde am 6. d. M. in Bazin einstimmig zum Rabbiner gewählt.

Das nächstjährige Budget der Stadt Szereb werden wir — wegen Raummangel — erst in unserer nächsten Nummer eingehend besprechen.

Die Ablösungssumme für die Gemeindearbeit wurde durch die Szereder Stadtrepräsentanz per Tag in 80 F festgesetzt, mit der Zusammenschreibung der diesbezüglichen Leistungen wurde der Geschworene Gál betraut.

Wohnungsbeitrag in der Summe von 200 Kronen hat die Szereder Repräsentanz dem Hilfsnotar Pápay votirt.

Ergänzt wurde der Beamtenschaft der Szereder Zuckerfabrik durch Neuenagement folgender Herren: Chemiker Tugendh. t., Chemikerpraktikant Keszler, Manipulant Arnold Kulka und Magaziner Pivinger.

Wir machen unsere g. Leser auf das in unserer heutigen Nummer enthaltene Inserat Bernfeld Lipót besonders aufmerksam.

Die Getreidezufuhr auf den Szereder Platz war am vergangenen Freitag bedeutend geringer wie in der vergangenen Woche, trotzdem auch jetzt viel auf den Markt kam. Die Preise waren ein wenig besser als in der vorigen Woche. Gerste wurde zu 15.20—17.— K, Weizen zu 21.40 K, Korn zu 18.20 gekauft, Hafer mit 16 Kronen.

Der Fremdenverkehr hat sich in Szereb durch den Bau der Zuckerfabrik stark gehoben, doch diese erfreuliche Tatsache hat auch Schattenseiten. Es haben sich nämlich seit dieser Zeit auch unverhältnismäßig viel solche fremde Elemente in die Stadt geschmuggelt, die eben problematische Existenzen sind. Die öffentliche Sicherheit wird durch diese Personen in starkem Maße gefährdet und veranlaßte dieser Umstand den rührigen Notar József, der Repräsentanz einen beifällig aufgenommenen Vorschlag zu machen, daß die Anmeldepflicht von Fremden im Orte eingeführt werde. Sonach muß jeder Hausbesitzer den in seinem Hause sich aufhaltenden Fremden binnen 3 Tagen am Gemeindehause anmelden. Dadurch wird auch die Zustellung der vielen

gerichtlichen Akten ermöglicht werden, die heute den an und für sich genügend beschäftigten Polizisten viel Arbeit geben, weil eben die Anmeldepflicht der Fremden im Orte nicht bestand.

Geübte Handhülsen-Arbeiterinnen suchen und acceptieren die Papierwerke Labin in Wien XIX. Sechshausergürtel 11 und bezahlen an Arbeiterlohn per 1000 Stk. K. 1.—

BUZIÁSI PHÖNIX
ÁSVÁNYVÍZ

Kitünő hatású vese- s hólyagbajoknál
Szénsavdus, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített,
rendkívül üdítő asztali víz.
Üdit, gyógyít! Orvosiilag ajánlva.

Ivógyógyomódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fűvénnyépződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmánál kitünő hatásának bizonyult.

Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:
Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a mai naptól fogva a legelső cégekkel összekötötésbe léptem

férfi kalapokban

a híres **Habig P. C.** bécsi gyáros, valódi **Borsalino Guiseppe Frateln** Alexandria olasz gyáros, csakis nálam szerezhetők be, valódi **Pichler**-féle gráci lodenkalapot, ugyszintén finom férfi női és gyermek cipők nagy vála sztékban, férfi- és fiu felöltők, valamint e szakmába vágó férfi és női divatcikkek az őszi idényre jutányos áron beszerezhetők.

Teljes tisztelettel

Bernfeld Lipót
Nagyszombat, II. Rákóczy Ferenc-u. 5.

BOHN M. és TARSAI

NAGYKIKIDA és ZSOMBOLYA.

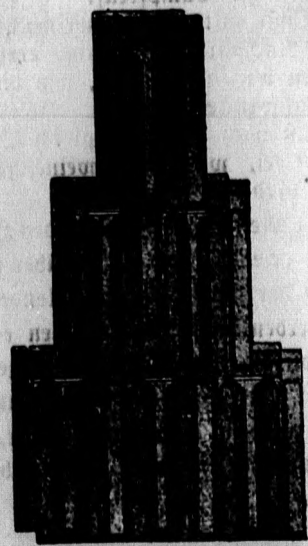
Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e szakmában Ausztria-Magyarországon a

BOHN-FELE TÉGLAGYÁRAK
NAGYKIKINDÁN és ZSOMBOLYÁN.

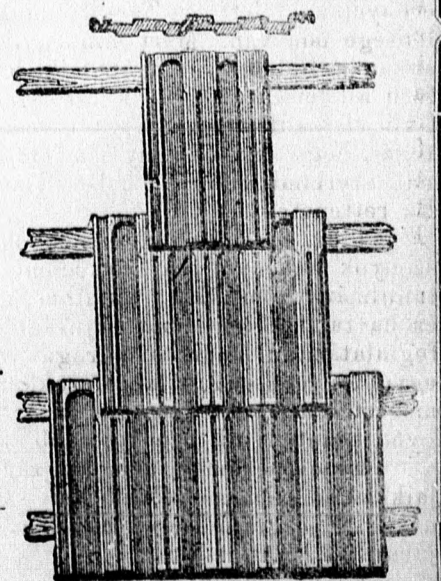
Alapított 1864. Legelőkelőbb referenciák. Alapított 1864.
50 millió évi gyártás

a cs. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő eserepkből
VASEXD természetes vörös színben vagy kátrányozva.
GYÁRTMÁNYOK: Bohn-féle szabadalmazott biztonsági átfedőeserepek. Legolcsóbb, legszebb tetőzet.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Kagykikindai gyártmány. Bohn-féle szab. biztonsági átfedőeserep 217. sz.

Zsombolyai gyártmány. Szab. biztonsági préselt átfedő eserep 253. sz.